

Повоєнне облаштування світу

План

- 1) Паризька мирна конференція.
Версальський договір.
- 2) Створення Ліги Націй.
- 3) Мирні договори із союзниками
Німеччини.
- 4) Вашингтонські договори 1921-1922 років.
- 5) Сильні і слабкі сторони Версальської
системи.

Прискорення
технічного
прогресу.

Війна та
революції
сприяли краху
монархічних
режимів

Піднесення
нац. –
визвольного
руху в Азії та
Африці

Посилення
державного
втручання в
економіку

НАСЛІДКИ I світової війни

Розорення
економіки
багатьох країн

Значні людські
жертви

Посилення
міграційних
процесів

Формування
нових
національних
держав

ЄВРОПА ПІСЛЯ ПЕРШОЇ СВИТОВОЇ ВІЙНИ: ТЕРИТОРІАЛЬНІ ЗМІНИ І ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК (1919 – 1923 рр.)

- Корони держав на 1914 р.
- Території, втрачені Німеччиною за Версальським мирним договором 29 червня 1919 р.:
 - Ельзас і Лотарингя, передані Франції;
 - район Ейпен, Мазарієв та територія Мореня, які відійшли до Бельгії;
 - район вільного міста Данциг;
 - Повань і частини Закарпаття (1) та Східної (2) Пруссії, передані Польщі;
 - Мемельська область, передана під контроль держав Антанті; від листопада 1920 р. у складі Литви (від 1924 р. – автономія під загальним суверенітетом);
 - Лівоній (Шлягел), переданий Данії за результатом конференції 10 лютого 1920 р.;
 - частина Великої Силезії, передана Польщі після березневого плебісциту 1921 р.;
 - Гулленбургський район, переданий Чехо-Словацтвам в 1921 р.;
 - Саар, переданий під управління Ліги Націй на 15 років;
 - райони, перебували під управлінням Антанті на термін від 5 до 15 років;
 - Східна межа Рейнської демілітаризованої зони
 - Частини територій Пруссії (1), Східної Пруссії (Мауріє) (2), та Великої Силезії (3), які за результатами плебісцитів 1920 – 1921 рр. залишилися у складі Німеччини;
 - Рур та інші північні території, окуповані франко-белгійськими військами в січні 1923 р.
- Кордон між Австрією і Угорщиною в 1914 р.
- Території, втрачені Австрією за Сен-Жерменським мирним договором 10 вересня 1919 р.:
 - нідаустрієцькі землі, які увійшли до складу Королівства Сербія, Хорватія і Словенія;
 - Південній Тироль, приєднаний до Італії;
 - кількісні корони землі – Богемія, Моравія та Силезія, передані Чехо-Словацтвам;
 - райони Віторія (1) і Вальсезія (2), передані Чехо-Словацтвам;
 - Буковина, увійшла до складу Румунії
- Частини Трансильванії Силезії, передана Польщі рішенням Раді Послів утлуму 1920 р.
- Галичина, остаточно закріплена за Польщею в березні 1923 р.
- Словенська Каринтія, повернута Австрії за результатами плебісциту 10 жовтня 1920 р.
- Території, втрачені Болгарією за Нейдсакським мирним договором 27 листопада 1920 р.:
 - долина Тимок (1), райони міст Шаргород та Кошиця (2) і Ступица (3), передані Королівству Сербія, Хорватія і Словенія;
 - Західна Фракія, приєднана до Греції;
 - Південна Добруджа, остаточно закріплена за Румунією
- Території, втрачені Угорщиною за Трансильванським мирним договором 4 червня 1920 р.:
 - Хорватія, Банат і Західний Банат, включені до складу Королівства Сербія, Хорватія і Словенія;
 - Трансильванія і Східний Банат, приєднані до Румунії;
 - Сілованія і Закарпатська Україна, увійшли до складу Чехо-Словацтвам;
 - Бургиндія, переданий Австрії
 - Орва (1) і Спіс (2), увійшли до складу Польщі за рішенням Раді Послів утлуму 1920 р.
 - Місто Шопрон, повернуто Угорщині в 1922 р.
- Території і столиці Радянської республіки, утворені постановами в Іспражискому Маджаро у вересні 1921 р.
 - Цифрами позначено:
 - 1 Локсебург
 - 2 Тоскана АСРР (І. 1921)
 - 3 Далматинська
 - 4 Алуїтор
 - 5 Монжа
 - 6 Сан-Марино
 - 7 Тоскана АСРР (ІІ. 1922)
 - 8 Націоналістична СРР (ІІ. 1922)
 - 9 Азербайджанська СРР

- Території Туреччини за Севрським мирним договором 10 серпня 1920 р.
- Турецько-грецький кордон за Севрським договором
- Велика Вірменія за Севрським договором
- Додавання, остаточно закріплений за Італією
- Межа району італійської окупації (1919 – 1921 рр.)
- Межа району французької окупації (1920 – 1921 рр.)
- Демілітаризована зона протек (1918 – 1923 рр.)
- Межа перебування грецьких військ у серпні 1921 р. під час грецько-турецької війни 1919 – 1922 рр.
- Турецький наступ проти арменів червня – листопада 1920 р. і грецьких Сербія – вересень, 1922 р. і військ
- Турецький наступ проти арменів червня – листопада 1920 р. і грецьких Сербія – вересень, 1922 р. і військ
- Райони Карна, Ададана і Артані, передані Туреччині за радянсько-турецьким договором від 16 березня 1921 р.
- Території, повернуті Туреччині за Лозаннським договором 24 липня 1923 р.
- Радянський договір 12 листопада 1920 р. між Італією та Королівством Сербія, Хорватія і Словенія:
- Італійська Країна та Істрия з Трестом, о-ви Ластово і Палагура закріплено за Італією;
- порт Зара (Задар) проголошено вільним містом під суверенітетом Італії;
- місто Фіуме (Рієка) проголошено незалежною державою (27 січня 1924 р. приєднано до Італії)
- Межа проголошення польських військ на сході в травні 1920 р.
- Лінія Керзона, визначена Великою Радою Антанті як сфідний кордон Польщі 11 липня 1920 р.
- Територія Литви, окреслена голландсько-радянським договором від 12 липня 1920 р.
- Сувалякда і Вілюнська область в жовтні 1920 р., включені до складу Литви; евакуація в жовтні 1920 і лютому 1922 рр.
- Радянсько-польський кордон за Ризьким договором 18 березня 1921 р.
- Територія Бессарабії, окупована Румунією в січні 1918 р.;
- приналежність до Румунії анексованих Північних протоколів від 28 жовтня 1920 р.
- Північний Епір, окупований Грецією в 1919 – 1920 рр.
- Шведсько-фінляндське напруження навколо Аландських островів; рішенням Ліги Націй острови залишилися за Фінляндією (1921 р.)
- Грецько-італійська конфлікт навколо островів Корфу (Споларі) – вересень 1923 р.)
- Держави, які утворилися в роки Першої світової війни
- Кордони держав на 1923 р.
- Утворення СРР (І. 1918)
- Соціалістичні радянські республіки і дані їх утворення
- Кордони соціалістичних радянських республік на початку 1921 р.
- Примітка. У березні 1922 р. Грузинська, Вірменська та Азербайджанська СРР об'єдналися в Закавказьку Соціалістичну Федеративну Радянську Республіку (ЗСФРР)
- Райони охоплені масовими революційними рухами в Італії (1920 – 1921 рр.)
- Райони економістичної експансії в Європі:

 - 1 територія Угорської (березень – серпень 1919 р.) і Словенської (березень – липень 1919 р.) радянських республік;
 - 2 Кавказька радянська республіка (липень – травень 1919 р.);
 - 3 територія, окупована Червоною армією в Італії – серпень 1920 р.
 - 4 Варошове повстання в Болгарії (1923 р.);
 - 5 робітничі уряди в Саксонії і Теренті (липень, 1923 р.);
 - 6 повстання в Гамбурзі (жовтень 1923 р.);
 - 7 Краківське повстання (листопад 1923 р.).

- Початок фашистського руху
- Переворот в Апенціно у Фіуме (вересень 1919 р.)
- Наступ польських фашистів на Рієку в жовтні 1922 р.
- Національний рух у Монтеві в листопаді 1923 р.
- Роки встановлення авторитарних і тоталітарних режимів

Популярне гасло французького народу після

• “Німці
за все
заплатять!”

Карикатура на
Версальську
систему
• Уїлла Дайсона (1919
р.)

“14 пунктів” Т.Вудро Вільсона

8.01.1919

Нові принципи міжнародних відносин:

- відмова від таємної дипломатії,
- свобода торгівлі та судноплавства,
- визнання прав народів на самовизначення,
- необхідність роззброєння.

**Мета:
Не допустити нової
світової війни,
створити в країнах
вільний
демократичний
лад.**

ПАРИЗЬКА МИРНА КОНФЕРЕНЦІЯ

- **Дата:** 18.01.1919 - 21.01.1920
- **Мета:** розробка та підписання мирних договорів з державами, переможеними у війні
- **Учасники:** 27 держав і 4 британських домініона

Ллойд-Джордж,
Клемансо і В.Вільсон

Робота конференції розпочалася **18 січня 1919 р.**

• **Всі важливі питання** вирішували представники

"Німці
заплатять
за все!!!"

По два представники
цих країн утворили
«Раду десятих»

3 березня 1919 р.
її замінила
«Рада чотирьох»

Групи країн – учасниць Паризької конференції

Воюючі країни, що мали інтереси з усіх питань і брали участь в усіх засіданнях та в роботі всіх комісій

Велика Британія, Франція, Італія, США, Японія

Країни, що мали часткові інтереси

Бельгія, Бразилія, Британські домініони, Румунія, Сербо-Хорватословенська держава

Держави, які розірвали дипломатичні відносини з Німеччиною і її союзниками

В основному латиноамериканські країни

Держави, що утворилися, які запрошувались однією з 5 великих держав

Наприклад, Польща, Чехо-Словаччина

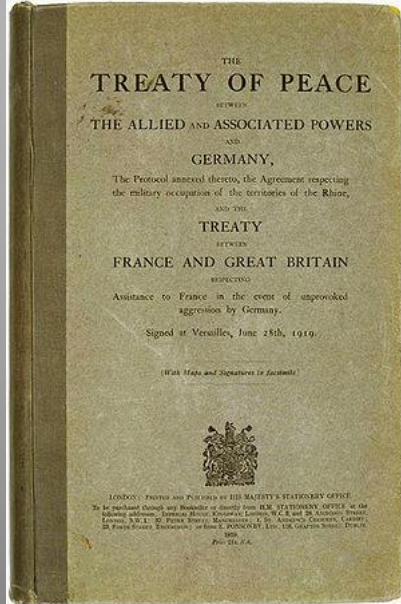
Результати роботи конференції

■ Підписання Версальського договору. Картина І. Орпена

Дзеркальна зала
Версальського палацу

- 28 червня 1919р. – підписання Версальського договору з Німеччиною.

ВЕРСАЛЬСЬКИЙ МИРНИЙ ДОГОВІР 1919

передбачав:

- передачу Ельзасу і Лотарингії - Франції,
- Ейпен та Мальмеді-Бельгії,
- Великопольщі та Гданського Помор'я - Польщі,
- утворення Вільного міста Гданська,
- проведення **плебісцитів** у Саарі, Мемелі і Шлезвігу,
- Рейнську зону зроблять **демілітаризованою** (без зброї та військ),
- позбавлення Німеччини колоній, обмеження її збройних сил (100 тис.), накладення **репарацій**, заборону аншлюсу Австрії та створення Ліги Націй.

- **Плебісцит**- опитування населення з метою визначити державний статус його території.

ПІВНІЧНЕ
МОРЕ

БАЛТІЙСЬКЕ
МОРЕ

ШВЕЦІЯ

ДАНІЯ

ЛАТВІЯ

ЛИТВА

ВЕЛИКА
БРИТАНІЯ

НІДЕРЛАНДИ

БЕЛЬГІЯ

ПАРИЖ

ШВЕЙЦАРІЯ

ІТАЛІЯ

Копенгаген

Рига

Каунас

о. Гельголанд
(демільтаризований)

Шлезвіг-
Тольштейн

Кіль

Амстердам

Бремен

ГАННОВЕР

Ганновер

Магдебург

Штеттін

Берлін

БРАНДЕНБУРГ

Лейпциг

Дрезден

Франкфурт

ТЮРИНГІЯ

Майнц

Штутгарт

БАДЕН-
ВЮРТЕМБЕРГ

Нюрнберг

Б А В А Р І Я

Мюнхен

Прага

ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА

Відень

А В С Т Р І Я

УГОРЩИНА

КОР.
СЕРБІВ, ХОРВАТІВ
І СЛОВЕНЦІВ

Мемель

Кенігсберг

Данциг

Познань

Бреслау

Варшава

Львів

РУМУНІЯ

Ельба

Везер

Рейн

Дунай

Одра

Вісла

Німан

РАЙНСЛАНДИ

ВЕСТФАЛІЯ

САРБІЮККЕН

Пфальц

ЛІХТ.

Вадуц

Люксембург

Страсбург

Берн

Відень

Будапешт

Репарації- виплати держав, що програли війну, країнам-переможцям.

- Вже після конференції репарації Німеччини склали **269 мільярдів** золотих марок з терміном виплати **42 роки!**
- **План Дауеса 1924 р.** покращив справи Німеччини-вона отримала від США позику в 200 млн. доларів, борг знизили до **132 млрд. марок**, створена система контролю над німецькою промисловістю.
- **План Юнга 1930 р.** скасував цей контроль, знизив репарації до **113,9 млрд. марок на термін 55 років.**

Американські
фінансисти

Утворення Ліги Націй.

LEAGUE OF NATIONS

SOCIÉTÉ DES NATIONS

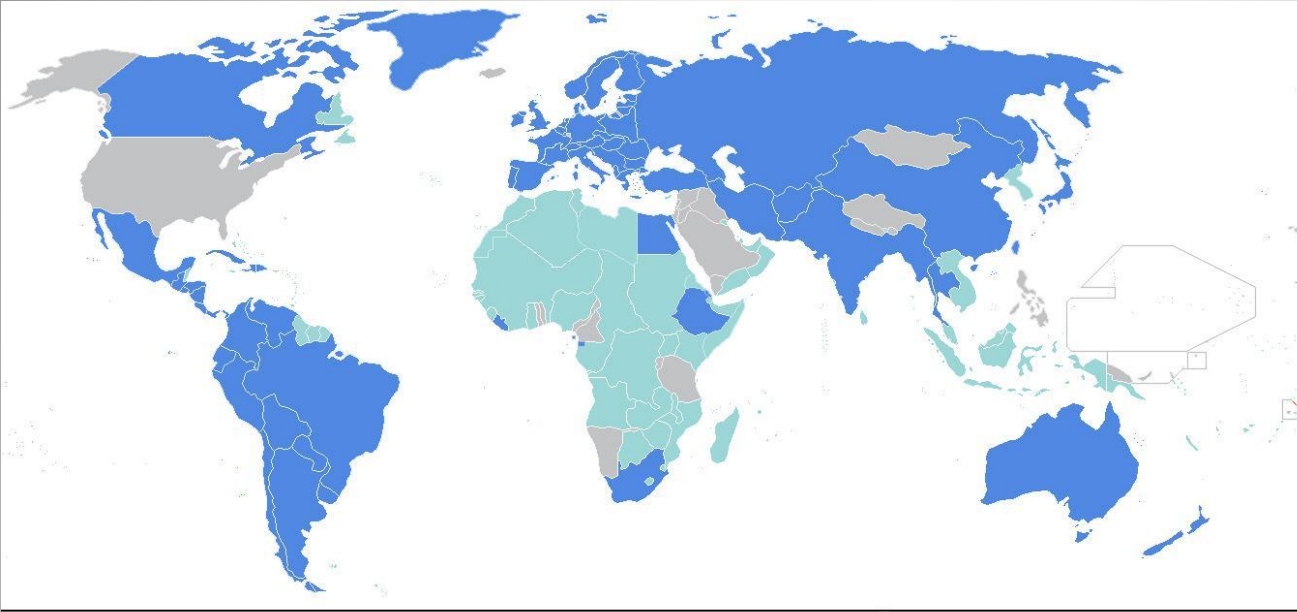

- Емблема та прапор Ліги Націй
- **ЛІГА НАЦІЙ**

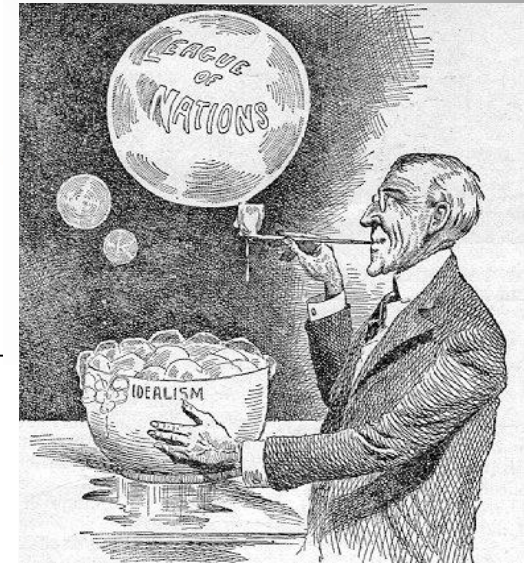
міжнародна організація, створена у 1919, зі штаб-квартирою у Женеві (32 члени, без США); мета - мирне розв'язання конфліктів між членами та запобігання війнам; фактично діяла до 1939, формально розпущена у 1946.

- Перше засідання ЛН

Ліга Націй

- Держави, що були членами Ліги Націй
- Держави, які не були членами Ліги Націй
- Колонії держав, які були членами Ліги Націй

• Без
США!

• Карикатури
на Лігу Націй

Структура організації Ліги Націй

АСАМБЛЕЯ
(Збори представників країн-членів)

Рада Ліги Націй

Чотири постійні члени (Велика Британія, Франція, Італія, Японія)

Чотири тимчасові члени (змінювалися щорічно)

Секретаріат
(на чолі з Генеральним секретарем Ліги Націй)

Мандатна комісія

Сен-Жерменський мирний договір 10.09.1919 – з Австрією

- Австрія поступилася своєю територією 5-ти державам.
- Репарації(сума не визначена).
- Армія не більше 30 тис. бійців, без бойової

Тріанонський мирний договір

4.06.1920 – з Угорщиною

- Угорщина втратила **77%** своєї території.
- Армія – до **35 тис.** солдат.
- Ліквідація бойової техніки.
- Репарації(не визначені).

Нейський мирний договір 27.11.1919 – з Болгарією

- Болгарія поступилася територією Греції, Румунії, Королівству СХС.
- Армія-до 20 тис. солдат.
- Ліквідація бойової техніки.
- Репарації - **2,25 млрд. золотих франків** на 37 років.

Севрський мирний договір 10.08.1920 – з Туреччиною

- Фактично зробив Туреччину напівколонією Франції, Англії, Італії та Греції.
- Вірменія отримає незалежність.
- Армія – до 50 тис. солдат.
- Фактично договір не набрав чинності.

Лозаннський мирний договір

24.07.1923 – з Туреччиною

- Юридично оформив розпад Османської імперії.
- Нові кордони Туреччини-це територія півострова Мала Азія.
- Вірменія залишилася в складі країни.
- Армія та бойова техніка не обмежені.

Велика Британія

збереження
принципу
поділу Китаю
на сфери
впливу

- **контроль над Китаєм;**
- **недоторканність колоніальних володінь;**
- **баланс морських озброєнь.**

Азіатсько -
Тихоокеанський регіон

Японія

Подальше
посилення
своїх
позицій;
збереження
принципу
поділу
Китаю на
сфери впливу

США

політика стосовно
Китаю під гаслами
"відкритих дверей" і
"рівних
можливостей".

ВАШИНГТОНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

- **Дата:** 12 листопада 1921 р. – 6 лютого 1922 р.
- **Мета:** обмеження воєнно-морських озброєнь та врегулювання відносин в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.
- **Учасники:** США, Велика Британія (домініони та Індія), Японія, Франція, Італія, Бельгія, Голландія, Португалія, Китай.

Жорж Клемансо,
Томас Вудро
Вільсон та Девід
Ллойд Джордж

Угоди, укладені на

13 грудня 1921р. -
«Договір чотирьох»
(США, Англія, Франція, Японія).

Збереження володінь в Тихоокеанському басейні, недоторканість колоній на 10 років

конференції

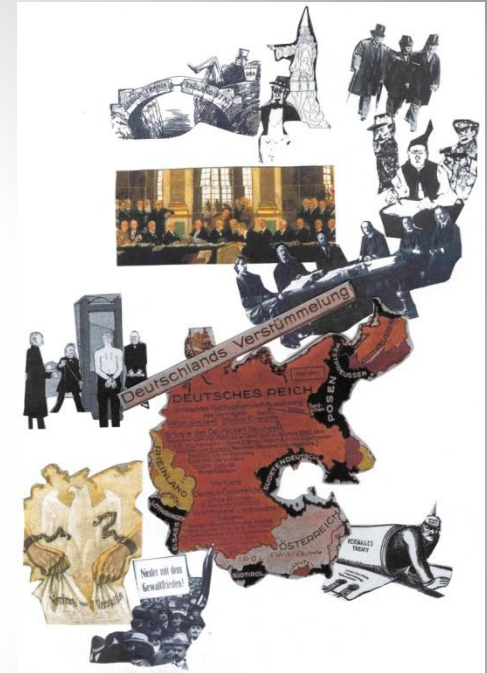
1922р.-
«Договір п'яти» (США, Англія, Італія, Франція, Японія).

Заборона морських баз (крім США та Анг.), встановлена пропорція ВМФ 5 держав (5:5:3:1, 75:1, 75)

лютого 1922р.-
«Договір дев'яти» (США, Англія, Китай, Франція, Японія, Голландія, Бельгія, Португалія, Італія).
Визнання незалежності, суверенності та інтегральності території Китаю, дотримання рівних можливостей у торгівлі з ним.

Версальсько-Вашингтонська система

- Завершення процесу післявоєнного урегулювання.
- Домінування Англії, Франції та США.
- Не вирішено спірні питання та протиріччя.
- Не враховані інтереси всіх народів.
- Не були допущені на конференції: Німеччина, Австрія, Туреччина, Болгарія.

Світ після Першої світової війни

--- Континентальні межі держав і межі володінь на 24 липня 1923 р. (укладення Лозанської угоди)

Нові суверенні держави, утворені в 1918 - 1923 рр.

Колишні володіння Німеччини та Османської імперії, що за мандатом Ліги Націй були передані під управління

Великій Британії та її домініонам

Франції

Бельгії

Японії

Межі Тихоокеанської зони, у якій за рішенням Вашингтонської конференції 1921 - 1922 рр. не дозволялося будувати нові військово-морські бази та посилювати берегову охорону

Цифрами позначено:

- 1 Ірландія (Брит. домін.)
- 2 Нідерланди
- 3 Бельгія
- 4 Швейцарія
- 5 Австрія
- 6 Чехо-Словаччина
- 7 Литва
- 8 Латвія
- 9 Естонія
- 10 Румунія
- 11 Угорщина

12 Королівство Сербія, Хорватія і Словенія

- 13 Албанія
- 14 Болгарія
- 15 Ізраїль (мандат Фр.)
- 16 Ліван (мандат Фр.)
- 17 Палестина (мандат Фр.)
- 18 Трансйорданія (мандат Фр.)
- 19 Ірак (мандат Брит.)
- 20 Кувейт (Брит.)

7 Катар (Брит.)

- 8 Договірний Оман (Брит.)
- 9 Непал
- 10 Бутан (Брит.)
- 11 Танну-Туїнська Народна Республіка
- 12 Саравак (Брит.)
- 13 Бруней (Брит.)
- 14 Пангінне Борнео (Брит.)
- 15 Малайя (Брит.)
- 16 Ісламське Марокко
- 17 Гамбії (Брит.)

3 Португальська Гвінея

- 4 Золотий Берег (Брит.)
- 5 Того (мандат Брит.)
- 6 Того (мандат Фр.)
- 7 Камерун (мандат Брит.)
- 8 Камерун (мандат Фр.)
- 9 Іспанська Гвінея
- 10 Еритрея (Іт.)
- 11 Французьке Сомалі
- 12 Британське Сомалі
- 13 Уганда (Брит.)
- 14 Руанда-Урунді (мандат Бельгії)

15 Ньсаленд (Брит.)

- 16 Бенуаленд (Брит.)
- 17 Свазіленд (Брит.)
- 18 Басутоленд (Брит.)
- 19 Домініканська Республіка
- 20 Зона Панамського каналу (США)
- 21 Парагвай